

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2002 m. gegužės 24 d. nutarimu Nr. 727
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2007 m. sausio 31 d. nutarimo Nr. 142
redakcija)

FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ TYRIMO TARNYBA PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS

2009 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2010-02-24 Nr. 4/04-2-404
Vilnius

TURINYS

I. FNNT VEIKLOS ATASKAITOS SANTRAUKA.....	– 1 psl.
II. FNNT VEIKLAI ĮTAKOS TURĖJUSIŲ VEIKSNIŲ APŽVALGA	– 7 psl.
III. FNNT VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI.....	– 12 psl.
Strateginių tikslų įgyvendinimas.....	– 12 psl.
FNNT vykdytos programos.....	– 13 psl.
Tarpinstitucinių programų ir kitų projektų įgyvendinimas.....	– 18 psl.
Patvirtintų asignavimų panaudojimas.....	– 22 psl.
IV. ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO FNNT VEIKLOS PRIORITETINĖS KRYPTYS	– 23 psl.

I. VEIKLOS ATASKAITOS SANTRAUKA

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – FNNT) **misija** – apsaugoti valstybės finansų sistemą, atskleidžiant nusikalstamas veikas ir kitus teisės pažeidimus. FNNT **strateginis tikslas** – tobulinant veiklos metodus mažinti finansinių nusikaltimų neigiamą poveikį valstybės finansams.

FNNT strateginis tikslas įgyvendinamas vykdant operatyvines priemones, atskleidžiant nusikalstamas veikas finansų sistemai ir atliekant jų ikiteisminį tyrimą ir prevenciją, vykdant pinigų plovimo prevencijos priemones ir Europos Sąjungos (toliau – ES) finansinių interesų apsaugą, atliekant ūkio subjektų ir fizinių asmenų ūkinės finansinės veiklos tyrimus bei siekiant, kad ši veikla turėtų kuo didesnę įtaką realioms įplaukoms į valstybės biudžetą.

2009 metų FNTT biudžetas po patikslinimų buvo 23 173 tūkst. Lt, arba 5 949 tūkst. Lt mažesnis negu 2008 biudžetiniai metai. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos 2009 metais buvo skirtos dviejų patvirtintų programų priemonėms vykdyti:

- „Nusikalstamų veikų finansų sistemai atskleidimas ir ikiteisminis tyrimas, mokesčių išieškojimo priemonių vykdymas“ (**05 programa**). Šiai programai vykdyti buvo skirta **23 163,1 tūkst. Lt. Ji yra pagrindinė ir tęstinė.**

- „Specialioji lėšų, gaunamų už teikiamas paslaugas, administravimo programa“ (**81 programa**). Šiai programai vykdyti skirta **10 tūkst. Lt.** Ši programa yra tęstinė ir turi 1 tikslą.

2009 metais nusikaltimai ir pažeidimai finansų sistemai buvo atskleidžiami ir tiriami vykdamas operatyvinę veiklą, įvertinant ir realizuojant FNTT Pinigų plovimo prevencijos skyriaus (PPPS) gaunamą informaciją, atliekant tyrimą pagal medžiagas, gaunamas iš Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos (toliau – VMI) ir įstaigų, administruojančių ES lėšas, kuriose įžvelgiami finansinių nusikaltimų požymiai.

2009 metų pagrindiniai FNTT veiklos statistiniai rodikliai yra šie:

Pavadinimas	2008 m.	2009 m.
Atskleista nusikalstamų veikų	5899	2675
Pradėta ikiteisminių tyrimų, iš jų	621	765
•pareigūnui pačiam nustačius nusikalstamos veikos požymius	343	324
Perduota į teismą ikiteisminio tyrimo bylų	371	436
Nutraukta ikiteisminio tyrimo bylų	284	342
Nutraukta ikiteisminio tyrimo bylų LR BK 38 str. nustatytais atvejais (susitaikymas)	76	78
Priimta atsisakymų pradėti ikiteisminį tyrimą	104	196
Išaiškinta ATP ¹	163	184
Surašyta ATPP ²	120	139
Skirta baudų už ATP (Lt)	46 700	33 230
Išaiškintų nuslėptų mokesčių suma (Lt)	33 034 606	79 675 946
Laikinais apribota teisė į nuosavybę (nuosavybės vertė (Lt)	72 533 192	72 715 262
Ikiteisminio tyrimo metu fizinių ir juridinių asmenų savo noru atlyginta žala (Lt)	11 011 233	8 230 858
Patikrinta įmonių ir fizinių asmenų	542	503

¹ ATP – administraciniai teisės pažeidimai.

² ATPP – administracinių teisės pažeidimų protokolai.

2009 metais FNTT apskričių skyriuose pradėti 765 ikiteisminiai tyrimai pagal 2 675 nusikalstamas veikas, 200 ikiteisminių tyrimų pradėti pagal gautas iš VMI medžiagas. Iš jų ikiteisminiai tyrimai pradėti:

- Ikiteisminio tyrimo pareigūnui pačiam nustačius nusikalstamos veikos požymius (BPK 166 str. 1 d. 2 p. – 324 (42,3 proc. nuo visų pradėtų ikiteisminių tyrimų);
- pagal VMI medžiagas – 200 (26,1 proc. nuo visų pradėtų ikiteisminių tyrimų);
- gavus skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką (BPK 166 str. 1 d. 1 p.) – 241 (31,5 proc. nuo visų pradėtų ikiteisminių tyrimų).

FNTT per 2009 metus ištirtos nusikalstamos veikos sudarė 88,7 proc. nuo užregistruotų nusikalstamų veikų.

2009 m. pagal operatyvinius duomenis pradėta 267 ikiteisminių tyrimų, t. y. 34,9 proc. nuo visų pradėtų tyrimų. 2009 m. ikiteisminio tyrimo pareigūnų iniciatyva buvo pradėti 324 ikiteisminiai tyrimai. Didžiąją dalį nusikalstamų veikų pradėtuose ikiteisminiuose tyrimuose, kaip ir 2008 metais, sudarė veikos, padarytos klastojant dokumentą ar panaudojant arba realizuojant suklastotą dokumentą (LR BK 300 str.) – 1 303 (48,7 proc.). Nusikalstamos veikos dėl sukčiavimo (LR BK 182 str.) pradėtuose ikiteisminiuose tyrimuose sudarė 507 (18,9 proc.), dėl apgaulingo apskaitos tvarkymo (LR BK 222 str.) – 427 (15,9 proc.), dėl neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimo (LR BK 220 str.) – 85 (3,1 proc.).

2009 metais 436 bylose užbaigtas ikiteisminis tyrimas (2008 m. – 371), iš jų 176 (2008 metais – 114) – kaltinamojo akto pateikimu, 258 (2008 m. – 257) – supaprastinto proceso tvarka teismo baudžiamuoju įsakymu (LR BPK 418 str.). Per šį laikotarpį teismuose išnagrinėtos 279 bylos (2008 m. – 240). 2009 m. gruodžio 31 dieną nebaigtų bylų likutis – 869.

2009 metais tyrėjai patikrino 503 įmones bei fizinius asmenis ir išaiškino 184 administracinius teisės pažeidimus (2008 metais – 163), surašė 139 protokolus (2008 metais – 120) bei 51 kitą dokumentą dėl administracinių teisės pažeidimų (2008 metais – 46). Už šiuos pažeidimus skirta 33 230 Lt baudų. Daugiausia – 99 protokolai – surašyti pagal LR ATPK 173¹ straipsnį dėl apskaitos taisyklių pažeidimų.

Per ataskaitinį laikotarpį išaiškinta **79 675 946 Lt** nuslėptų mokesčių (2008 metais – **33 034 606 Lt**). 2009 metais ikiteisminio tyrimo metu fiziniai ir juridiniai asmenys **savo noru į valstybės biudžetą atlygino 8 230 858 Lt žalą. 1 713 877 Lt žala atlyginta ikiteisminio tyrimo bylose LR BK 38 str. pagrindais.** Siekiant užtikrinti, kad valstybei padaryta žala būtų atlyginta, juridiniams bei fiziniams asmenims skirtas **laikinas nuosavybės teisės apribojimas turtui už 72 715 262 Lt (2008 m.– 72 533 192 Lt).**

Informacija apie reikšmingesnes iškeltas ikiteisminio tyrimo bylas ir administracinius teisės pažeidimus buvo teikiama šalies ir regioninėms visuomenės informavimo priemonėms. Šie pranešimai orientuoti ne tik į FNTT veiklos pasiekimus, bet ir į visuomenės švietimą.

FNTT apskričių skyrių ūkinės finansinės veiklos tyrimus atliekantys specialistai iš FNTT ir kitų teisėsaugos institucijų pareigūnų gavo 1 274 užduotis atlikti fizinių bei juridinių asmenų ūkinės finansinės veiklos tyrimus ir tai yra 58 proc. daugiau nei atitinkamu praeitų metų laikotarpiu (2008 m. – 808 užduotys). Daugiau nei dvigubai (132 proc.) išaugo iš kitų teisėsaugos institucijų gaunamų užduočių kiekis (2008 m. gautos 237 užduotys, 2009 m. – 550 užduočių), iš Tarnybos pareigūnų gaunamų užduočių kiekis išaugo 27 proc. (2008 m. gauta 571 užduotis, 2009 m. – 724).

Dėl smarkiai padidėjusio gaunamų užduočių kiekio bei sumažėjusio ūkinės finansinės veiklos tyrimus atliekančių specialistų skaičiaus vienam specialistui tenkantis gautų užduočių tyrimams atlikti kiekis, lyginant su atitinkamu praeitų metų laikotarpiu, padidėjo 62 proc. (2008 m. vienam specialistui teko 7,48 gautų užduočių, 2009 m. – 12,13), o vienam specialistui tenkantis darbo krūvis (neatliktų tyrimų kiekis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje) padidėjo daugiau nei dvigubai – 112 proc. (2008 m. vienam specialistui teko 2,44 neatlikto tyrimo, 2009 m. – 5,17).

FNTT ūkinės finansinės veiklos tyrimo padalinių specialistai, atlikę tyrimus, 2009 m. sausio–gruodžio mėn. laikotarpiu pateikė 1 097 specialisto išvadas bei paaiškinimus (2008 m. – 898), iš jų: 940 specialisto išvadų, surašytų atskiru dokumentu, 67 specialisto išvadas, įrašytas į tyrimo veiksmo protokolą, 90 specialisto paaiškinimų. Bendras specialistų atliktų darbų kiekis, lyginant su atitinkamu praeitų metų laikotarpiu, padidėjo 22 proc.

2009 m. atliktų ūkinės finansinės veiklos tyrimų metu specialistai išaiškino 38 443 186 Lt į valstybės biudžetą nesumokėtų mokesčių ir tai yra 35 proc. daugiau nei atitinkamu praeitų metų laikotarpiu (2008 m. – 28 389 069 Lt). Taip pat specialistai išaiškino 20 138 621 Lt nepagrįstai panaudotų valstybės biudžeto, Europos Sąjungos finansinės paramos ir Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų, iš jų: 2 249 265 Lt biudžeto lėšų, 1 710 059 Lt ES paramos lėšų ir 16 179 297 Lt nepagrįstai padidintų motinystės, motinystės (tėvystės) išmokų. Kaip naujas ir išskirtinis 2009 metų reiškinys minėtini ūkinės finansinės veiklos tyrimai, susiję su nepagrįstai padidintomis motinystės, motinystės (tėvystės) išmokomis iš Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų. Užduotys šiems tyrimams atlikti gaunamos iš įvairių teisėsaugos institucijų. Per 2009 metus atlikti 144 tokie ūkinės finansinės veiklos tyrimai, kurių metu nustatyta nepagrįstai padidintų išmokų suma siekia 16 179 297 Lt.

Didžiausia žala valstybės biudžetui daroma sukčiaujant pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) mokėjimo srityje, t. y. apgaule įgyjant ar išvengiant mokėti PVM, darant kitas

su tuo susijusias nusikalstamas veikas: klastojant ir panaudojant apskaitos dokumentus, užsiimant neteisėta ūkine veikla, steigiant įmones neteisėtai veiklai nuslėpti ar joms vadovaujant. Aiškindami ir tirdami neteisėto PVM gražinimo iš valstybės biudžeto ar nemokėjimo į valstybės biudžetą atvejus FNTT padaliniai 2009 metais atliko 225 ūkio subjektų patikrinimus, pradėjo 205 (2008 m. – 198) ikiteisminius tyrimus), iš jų 141 (2007 m. – 101, 2008 m. – 136) ikiteisminis tyrimas yra susijęs **su sukčiavimu** PVM mokėjimo srityje, t. y. apgaule įgyjant ar išvengiant mokėti PVM bei kitus mokesčius, kas sudaro 18,4 proc. FNTT per šį laikotarpį pradėtų ikiteisminių tyrimų. Minėti skaičiai rodo, kad sukčiavimo PVM mokėjimo srityje mastas šalyje nemažėja. Per 2009 metus dėl minėtų nusikalstamų veikų (susijusių su sukčiavimu) buvo baigti 124 ikiteisminiai tyrimai, kas sudaro 15,9 proc. FNTT per šį laikotarpį baigtų ikiteisminių tyrimų. Į teismą perduoti 83 ikiteisminiai tyrimai, iš jų 47 – kaltinamuoju aktu ir 36 – pareiškimu dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu; 41 ikiteisminis tyrimas buvo nutrauktas, iš jų 20 tyrimų – vadovaujantis LR BPK 212 str. 1 d. 5 p., kai įtariamasis ir nukentėjęsysis susitaiko LR BK 38 str. numatytais atvejais, ir 2 tyrimai vadovaujantis LR BPK 212 str. 1 d. 6 p., kai atleidžiama nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą LR BK 40 str. numatytais atvejais.

Ikiteisminio tyrimo bylose išaiškinta 32 624 414 Lt (2008 m. – 20 772 932,05 Lt) neteisėtai nesumokėto ar neteisėtai susigražinto iš valstybės biudžeto PVM. Per 2009 metus atskleista neteisėtai įgyto ar nesumokėto į valstybės biudžetą pridėtinės vertės mokesčio suma sudarė 40,9 procento visos išaiškintos nuslėptų mokesčių sumos (2008 m. daugiau kaip 62 procentus).

FNTT, užtikrindama Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugą nuo kriminalinio poveikio, atskleidžia ir tiria nusikalstamas veikas, susijusias su neteisėtu Europos Sąjungos paramos lėšų gavimu ir panaudojimu. 2009 metais FNTT pareigūnai vykdė rizikingų ūkio subjektų, gaunančių Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas, patikrinimus, analizavo ir tikrino informaciją, susijusią su įgyvendinamais projektais. Dėl nustatytų pažeidimų pradėti 23 ikiteisminiai tyrimai (17 NPPTS ir 6 apskričių skyriuose) dėl 150 mln. litų dydžio bendros ES finansinės paramos lėšų, kurių metu nustatyta, kad projektų vykdytojai pasikėsino neteisėtai gauti apie 22 mln. litų ES paramos lėšų bei neteisėtai gavo daugiau nei 13 mln. litų ES paramos lėšų (laikinais apribota teisė į daugiau nei 14,2 mln. litų vertės nuosavybę).

Svarbi Tarnybos veiklos kryptis – tinkamas pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimas, kova su nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimu.

Per 2009 FNTT gavo 213 pranešimus apie įtartinas pinigines operacijas. Atlikus analizę į FNTT apskričių skyrius ir kitas institucijas tolesniam tyrimui išsiųsta 119 pranešimų, kurių

pagrindu FNTT padaliniai pradėjo 21 ikiteisminį tyrimą, iš jų 3 pagal LR BK 216 str. Iš viso FNTT padaliniai pradėjo 8 ikiteisminius tyrimus dėl pinigų plovimo. Nustačius įtartinas pinigines operacijas kredito įstaigose pagal Pinigų plovimo prevencijos įstatymą sustabdytos lėšos sąskaitose įvairia valiuta maždaug už 10 200 tūkst. Lt (2008 m. – 9 500 tūkst. Lt), o pradėtuose ikiteisminiuose tyrimuose areštuota apie 3 000 tūkst. Lt lėšų įvairia valiuta.

Vykdamas subjektų, įgyvendinančių pinigų plovimo prevencijos priemones, priežiūrą, 2009 m. į apskričių skyrius išsiųsta 15 pranešimų patikrinti 38 subjektus (8 azartinius lošimus organizuojančias bendroves, 13 paskolas teikiančių bendrovių ir 17 įmonių, kurios verčiasi ūkine komercine veikla, apimančia prekybą daiktais ar kitu turtu, kurio vertė viršija 15 tūkst. EUR ar ją atitinkančią sumą užsienio valiuta, jeigu atsiskaitoma grynaisiais pinigais). Iš viso patikrintos 24 įmonės, 18-kai jų, nustačius pažeidimus, surašyti ATPK 172 (14) str. pažeidimo protokolai.

Atlikus gaunamų iš finansų įstaigų finansinių operacijų analizę į VMI buvo išsiųstos 38 medžiagos dėl galimų mokestinių pažeidimų. Pagal išsiųstas medžiagas VMI 2009 m. priskaičiavo mokėti į biudžetą apie 3 300 tūkst. Lt mokesčių, baudų ir delspinigių.

Ypatingas dėmesys skirtas greituosius kreditus teikiančių bendrovių veiklos analizei ir priežiūrai. Lietuvoje veikia apie 17 bendrovių, teikiančių greitąsias paskolas. FNTT pareigūnai 2009 metais patikrino 11 greitąsias paskolas teikiančių bendrovių, penkiose bendrovėse išaiškinti Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo nuostatų pažeidimai, todėl bendrovių vadovams surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolai pagal LR ATPK 172¹⁴ str. Teismai, išnagrinėję administracines bylas, bendrovių vadovams paskyrė baudas iki 1 000 Lt.

Atliekant pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos srityje analitinį darbą pastebėta, kad:

- **2009 m. ir toliau ryškėjo fiktyvių Latvijos įmonių veiklos Lietuvoje problematika.**

2009 m. iš bankų gauta 14 pranešimų apie įtartinas pinigines operacijas, kuriuose figūravo 39 Latvijos įmonės. Per 2009 m. iš Latvijos įmonių į Lietuvą pervesta apie 23 000 tūkst. Lt, didžioji dalis šių lėšų išgryninta. Išanalizavus informaciją apie fiktyvių Latvijos įmonių veiklą, 5 medžiagos perduotos tolesniam tyrimui į FNTT apskričių skyrius, 4 pranešimai apie įtartinas pinigines operacijas išsiųsti į Latvijos Respublikos teisėsaugos institucijas.

- **Stebimas tarptautinio sukčiavimo atvejų dažnėjimas pasinaudojant fizinių ir juridinių asmenų sąskaitomis, atidarytomis Lietuvos bankuose.**

- **Nemažai Lietuvos įmonių grynina stambias pinigų sumas iš savo sąskaitų. Nustatyta, kad tokios įmonės dažniausiai būna naujai įsteigtos arba pasikeitę savininkai, jose**

dirba tik vienas ar keli darbuotojai, neretai teisti, įmonių veikla neaiški. Taip pat tokiai veiklai panaudojamos pelno nesiekiančios įmonės (dažniausiai įvairūs sporto klubai). Pinigus į šių įmonių sąskaitas dažniausiai perveda įvairios LR įmonės, iš karto po pavedimo pinigai išgryninami. Įtarus, kad tokių įmonių sąskaitos gali būti naudojamos iš nusikalstamos veiklos gautų lėšų legalizavimui, į apskričių skyrius 2009 m. buvo išsiųsta 13 pranešimų apie įtartinas pinigines operacijas, kuriuose figūravo 19 fiktyvių Lietuvos įmonių. Tokių fiktyvių įmonių paslaugomis pasinaudojo 25 Lietuvos įmonės.

- **Per Lietuvos kredito įstaigas vyksta užsienio bendrovių, registruotų valstybėse arba zonose, kuriose veiklos nevykdo, neturi tikrojo valdymo organo arba vadovavimo bei nemoka mokesčių, piniginių srautų judėjimas.** Vykdamas gaunamos iš kredito institucijų informacijos apie užsienio valstybių juridinių asmenų finansines operacijas nustatyta, kad šiuo metu Lietuvos kredito įstaigose sąskaitas atidarė daugiau nei 5 500 juridinių asmenų, kurie įregistruoti valstybėse arba zonose, kurioje veiklos nevykdo, neturi tikrojo valdymo organo arba vadovavimo bei nemoka mokesčių. Neretai iš šių sąskaitų juridinių asmenų atstovai – Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybių piliečiai – išima grynaisiais stambias pinigų sumas. Tolesnis pinigų panaudojimas nežinomas, nes Lietuvos Respublikos teisės aktai nepriskiria tokių operacijų prie nuolatinės užsienio vieneto veiklos bei nereikalauja registruoti nuolatinės buveinės bei deklaruoti savo veiklą VMI.

Taip pat per tokių kompanijų sąskaitas nuolat vyksta didelis pinigų judėjimas, tai yra pinigai patenka į šias sąskaitas kaip į tarpines tranzitines stoteles ir tuoj pat po gavimo siunčiami toliau. Tokia pinigų judėjimo schema, kai pinigai pereina per daugelį šalių ir išskirstomi po daugelį sąskaitų, gali būti naudojama tiek mokesčių vengimo schemose, tiek legalizuojant nusikalstamu būdu įgytas lėšas. Šiuo atveju ypač sunku nustatyti tiek lėšų šaltinius, tiek galutinius gavėjus, reikia kreiptis į užsienio šalių teisėsaugos institucijas, kurios retai suteikia prašoma informaciją.

II. INSTITUCIJOS VEIKLAI ĮTAKOS TURĖJUSIŲ VEIKSNIŲ APŽVALGA

Atskleisdama ir tirdama nusikalstamas veikas FNTT konstruktyviai bendradarbiavo su mokesčio administratoriais, Valstybine darbo inspekcija ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba. Buvo vykdomos bendros priemonės bei keičiamasi turima informacija. Bendradarbiaujant su VMI centriniu lygmeniu buvo siekiama padėti FNTT apskričių padaliniais bendradarbiauti su teritoriniais AVMI konstruktyviai, kad FNTT pareigūnai nebūtų apkrauti nereikšmingomis mokesčių inspekcijų medžiagomis ir galėtų daugiau laiko skirti darbui pagal nustatytas prioritetines veiklos kryptis. Buvo dalyvaujama vykdamas tarpžinybinius

priemonių planus, skirtus kovai su kontrabanda ir nelegalia prekių apyvarta, oficialiai neapskaityta ekonomika stiprinti, patvirtintus Nuolatinės komisijos valstybės ekonominės bei finansinės kontrolės ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimui koordinuoti posėdžiuose. Sprendžiant finansinių nusikaltimų prevencijos klausimus, FNTT dalyvavo Ministro Pirmininko 2009 m. spalio 23 d. potvarkiu Nr. 467 sudarytos darbo grupės didžiausioms grėsmėms šalies ekonomikai nustatyti ir veiksmingoms priemonėms šių grėsmių mažinimui numatyti veikloje, teikdama pasiūlymus dėl *Akcinių bendrovių įstatymo pakeitimo, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo tobulinimo, efektyvesnės grynujų pinigų gabenimo per valstybės sieną kontrolės sureguliuavimo*.

Taip pat vyko glaudus bendradarbiavimas su ES paramą administruojančiomis institucijomis, Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo priemonės įgyvendinančiais subjektais.

Siekiant gerinti bendradarbiavimą subjektų, įgyvendinančių Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo priemonės, priežiūros srityje 2009 m. pasirašyti FNTT susitarimai dėl priežiūros koordinavimo su visomis minėtas priemonės įgyvendinančiomis institucijomis: Lietuvos banku, Kultūros paveldo departamentu prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisija, Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisija, Valstybine lošimų priežiūros komisija, Notarų rūmais, Auditorių rūmais, Lietuvos antstolių rūmais bei Lietuvos prabavimo rūmais. Teikiant finansų įstaigoms ir kitiems subjektams metodinę pagalbą, 10 bankų buvo surengti mokymai dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo priemonių įgyvendinimo. Tokie pat mokymai vesti ir auditoriams. Per 2009 m. iš viso vesta 12 mokymų subjektams, juose dalyvavo 289 žmonės. Mokymų metu apžvelgta atnaujinta Lietuvos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos teisinė bazė, klausytojai supažindinti su naujausiomis tipologijomis.

2009 m. toliau vyko operatyvus FNTT ir Policijos departamento padalinių bendradarbiavimas. FNTT pareigūnai buvo įtraukti į Lietuvos kriminalinės policijos biuro (toliau – LKPB) operatyvinių tyrimų planus, pagal kuriuos atlikta daugelio LKPB nurodytų subjektų finansinės veiklos analizė, kurios metu buvo siekiama nustatyti piniginių lėšų, įgytų nusikalstamu būdu (iš nusikalstamų veikų, susijusių su narkotinių medžiagų platinimu), legalizavimo mechanizmus.

Siekiant užtikrinti ES skiriamų Lietuvai paramos lėšų panaudojimo efektyvią kontrolę, paramą administruojančių institucijų darbuotojams organizuoti 4 mokymai, skirti neteisėtų veikų, susijusių su ES lėšų gavimu ir panaudojimu, atskleidimo ir FNTT bendradarbiavimo su paramą administruojančiomis institucijomis stiprinimui.

2009 m. pagrindiniai FNTT tarptautinio bendradarbiavimo tikslai buvo stiprinti konstruktyvius ir draugiškus bendradarbiavimo santykius su užsienio, ypač kaimyninėmis valstybėmis, įsijungti į tarptautinių organizacijų bei procesų veiklą, plėtoti darbinis santykius su ES institucijomis, Europolu ir Eurojustu. FNTT atstovai dalyvavo 29-ajame, 30-ajame ir 31-ajame MONEYVAL posėdžiuose, EK organizuotuose 19-ajame Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu komiteto, Sukčiavimo prevencijos patariamąo komiteto ir 23-ajame Kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu komiteto posėdžiuose.

Eurojusto rengiamuose koordinaciniuose pasitarimuose FNTT pradėjo dalyvauti 2009 metais. Tarnybos pareigūnai du kartus dalyvavo pasitarimuose, kuriuose susitiko su Jungtinės Karalystės ir Vokietijos teisėsaugos institucijų atstovais.

Nemaža pažanga pasiekta darbinio bendradarbiavimo su Europolu srityje. Įstojus į Europolo analitinę darbo bylą (AWF), susijusią su karuseliniu sukčiavimu (MTIC), pradėta aktyviau keistis informacija. Europolui pateikta informacija apie 2 tyrimus PVM sukčiavimo srityje, susijusius su metalo laužo eksportu į Lenkijos Respubliką ir neteisėta prekyba mobiliaisiais telefonais.

Palaikomi glaudūs ryšiai su JAV (sukčiavimas per bankus, kai pinigai neteisėtai iš sąskaitų pervedami į Lietuvą); Vokietijos ir Jungtinės Karalystės (lėšų, gautų iš neteisėtos cigarečių prekybos, legalizavimas); Lenkijos (bendros operacijos dėl neteisėtos prekybos metalo laužu); Latvijos (neteisėtos finansinės operacijos per Latvijos Respublikos įmonių sąskaitas Lietuvos bankuose); Rusijos (lėšų tranzitas per Lietuvos bankų sąskaitas) teisėsaugos institucijomis.

2009 metais FNTT vadovybė du kartus susitiko su Latvijos Respublikos finansų policijos vadovybe, aptarė finansinių nusikaltimų tendencijas ir kryptis, pasidalijo nusikaltimų tyrimo praktika ir aptarė tolesnio bendradarbiavimo galimybes. Buvo organizuoti susitikimai su Lenkijos Išdo departamento atstovais dėl bendrų priemonių prieš grynujų pinigų kurjerius.

2009 m. rugsėjo 10 d. Vilniuje pasirašytas FNTT ir Rusijos Federacijos federalinės finansų monitoringo tarnybos susitarimas dėl bendradarbiavimo kovojant su nusikalstamu būdu įgytų pajamų legalizavimu (plovimu) ir teroristų finansavimu.

Baigiamas derinti FNTT ir Jungtinių Arabų Emyratų kovos su pinigų plovimu ir įtartinų bylų padalinio memorandumo projektas dėl bendradarbiavimo keičiantis informacija, susijusia su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu. Memorandumą planuojama pasirašyti 2010 m. I pusmetyje.

2009 m. FNTT kaip ekspertė dalyvavo tarptautinėse Europos Tarybos bei Europos Komisijos organizuojamuose projektuose pinigų plovimo prevencijos srityje Rusijoje, Ukrainoje ir Moldovoje.

2009 m. spalio mėnesį Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (toliau – OLAF) patvirtino kartu su Lenkijos Respublikos finansų ministerijos Išdo departamentu rengtą paraišką, siekiant gauti finansinę paramą pagal Herkulio programą. 2010 metais numatyta su lenkais organizuoti bendrus praktinius mokymus (*bendra operacija, kertant valstybės sieną*).

Pagal apskričių skyrių pateiktą medžiagą buvo rengiami paklausimai užsienio valstybių institucijoms dėl ūkio subjektų patikrinimo bei kitų veiksmų užsienyje atlikimo ir vykdomi iš užsienio gauti teisinės pagalbos pavedimai. 2009 metais iš užsienio valstybių institucijų gauti 75 teisinės pagalbos pavedimai, užsienio valstybės institucijoms pateikti 26 pavedimai.

Parengta ir OLAF pateikta 170 pranešimų apie pažeidimus, susijusius su ES finansinės paramos lėšų gavimu ir panaudojimu.

Įgyvendinant 2005-12-15 įsigaliojusią Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/60/EB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui, buvo derinama teisinė bazė, reglamentuojanti pinigų plovimo prevencijos priemonių įgyvendinimą Lietuvoje, su ES teise. 2008 metais įsigaliojo nauja Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo redakcija. Įgyvendinant šio įstatymo nuostatas parengtas ir 2009-12-16 Vyriausybei pateiktas Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 172¹⁴ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Projekto rengimą sąlygojo tai, kad šiuo metu galiojančios administracinės sankcijos, nustatytos minėtame straipsnyje, nėra veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios ir dėl to neatitinka tarptautinių reikalavimų. Įstatymo projektu siūloma padidinti baudas už pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimo tvarkos pažeidimą, diferencijuojant veikas, už kurias taikoma administracinė atsakomybė. Administracinė atsakomybė būtų traukiami fiziniai asmenys ir įmonių, įstaigų bei organizacijų vadovai. Tai sudarytų teisinės prielaidas efektyviau taikyti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemones, formuotų nepakantumą ir nepalankią erdvę pinigų plovimo ir teroristų finansavimo atsiradimo aplinkybėms.

Siekiant gerinti grynųjų pinigų gabenimo kontrolę bei atsižvelgiant į LR Vyriausybės 2009-08-19 pasitarimu suformuluotą pavedimą Nr. 62, parengtas ir su Muitinės departamentu pradėtas derinti Pinigų plovimo prevencijos ir teroristų finansavimo įstatymo 18 straipsnio papildymo įstatymo projektas, kuriuo bus reglamentuotas privalomas grynųjų pinigų deklaravimas ties vidinėmis ES sienomis su Latvija bei Lenkija. Per šešis mėnesius planuojama pateikti Vyriausybei tokio įstatymo papildymo projektą, tuo pat metu Muitinės departamentas ruošia Vyriausybės nutarimo projektą, kuriuo bus nustatyta deklaravimo tvarka.

Parengtas ir 2009-09-23 priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1149 „Dėl valstybių, valdų ir kraštų, kurie nėra Europos Sąjungos nariai, tačiau pripažįstami taikantys reikalavimus, lygiaverčius Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo

prevencijos įstatymo nustatytiems reikalavimams, sąrašo patvirtinimo“. Šis teisės aktas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 23 straipsnio 2 dalimi ir 2008 m. balandžio 18 d. bendruoju Europos Sąjungos valstybių narių susitarimu dėl trečiųjų valstybių, atitinkančių 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/60/EB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui reikalavimus, pasiektu penkioliktajame Europos Komisijos Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos komiteto posėdyje.

2009 m. buvo parengti ir Tarnybos direktoriaus įsakymais patvirtinti Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai. Tai Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo subjektams skirti nurodymai, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui:

- Pašto paslaugų teikėjams, teikiantiems vidaus ir tarptautinio pašto perlaidų paslaugas, skirti nurodymai, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui (2009-01-27 įsakymas Nr. V-13);
- Finansinės nuomos (lizingo) davėjams skirti nurodymai, kuriais siekiama užkirsti kelią plovimui ir (ar) teroristų finansavimui (2009-01-27 įsakymas Nr. V-12);
- Asmenims, kurie verčiasi ūkine komercine veikla, apimančia prekybą nekilnojamaisiais daiktais ar kitu turtu, kurio vertė viršija 15 000 eurų ar atitinkamą sumą užsienio valiuta, jei atsiskaitoma grynaisiais pinigais, skirti nurodymai, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui (2009-01-27 įsakymas Nr. V-11);
- Buhalterinės apskaitos ar mokesčių konsultavimo paslaugas teikiančioms įmonėms skirti nurodymai, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui (2009-01-27 įsakymas Nr. V-10).

2009 metais pagal galimybes tam tikras dėmesys buvo skirtas informacinėms technologijoms ir materialiniam aprūpinimui. Buvo atliekami FNTT kompiuterių tinklo priežiūros darbai, dalyvauta kuriant naujas VRM žinybinio tinklo technines sąlygas (šiuo metu atliekamas viešasis pirkimas).

Tarnybos Kompiuterinėje dokumentų valdymo sistemoje sukurtas gautų dokumentų skenavimo modulis, kuris leido našiau naudotis šios sistemos funkcijomis, perkeliant dalį popierinių dokumentų į elektroninį formatą. Pasikeitus Muitinės departamento teikiamos informacijos apie grynųjų pinigų importą/eksportą struktūrai, atlikti nereikalaujantys didelių sąnaudų FNTT IS tobulinimo darbai, kurie leido importuoti į sistemą pasikeitusius Muitinės departamento duomenis. Automatizuoti gaunamų iš kredito įstaigų duomenų apie grynųjų bei negrynųjų pinigų apyvartas bei klientus (sąskaitų turėtojus) importo bei analizės procesai ir

sukurta programinė įranga, leidžianti operatyviai tikrinti duomenis ir formuoti pageidaujamas ataskaitas.

2009 m. kovo 25 d. FNTT direktoriaus įsakymu Nr. V-38 pakeistas Vidaus reikalų informacinės sistemos centrinio duomenų banko duomenų peržiūros kontrolės tvarkos Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyboje prie Vidaus reikalų ministerijos aprašas.

Tačiau 2009 metais vykdyti veiklą FNTT teko mažiau palankiomis sąlygomis ir esant labai ribotam finansavimui. Dėl to teko atsisakyti kvalifikacijos kėlimo, reprezentacinių išlaidų, iki minimumo sumažinti komandiruočių išlaidas, tarnybinių mobiliųjų telefonų limitus, ilgalaikio turto remonto išlaidas bei išlaidas tarnybiniams automobiliams. Visiškai neskirta lėšų investicijoms ir dėl to FNTT neturėjo galimybių skirti reikiamo dėmesio informacinėms technologijoms vystyti, padalinių, vykdančių operatyvinę veiklą ir ikiteisminį tyrimą, materialinei ir techninei bazei stiprinti, įsigyti pažangesnės kompiuterinės technikos ir programinės įrangos, tobulinti FNTT informacinės sistemos, kas, be abejo turėjo įtakos FNTT funkcijų vykdymui.

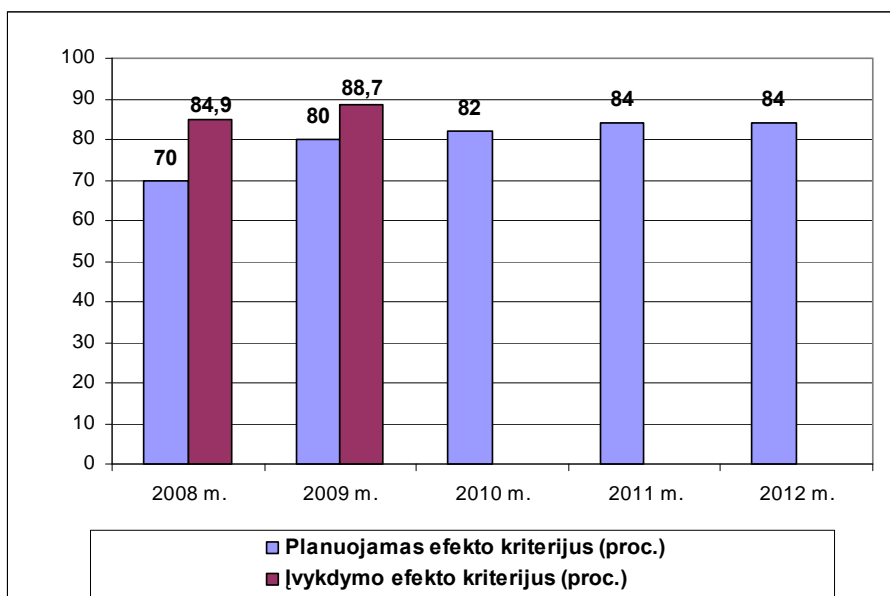
III. FNTT VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI

Strateginio tikslo įgyvendinimas

FNTT misija – apsaugoti valstybės finansų sistemą atskleidžiant nusikalstamas veikas ir kitus teisės pažeidimus.

FNTT strateginis tikslas – tobulinant veiklos metodus mažinti finansinių nusikaltimų neigiamą poveikį valstybės finansams.

2009 metais efekto kriterijus – ištirtos nusikalstamos veikos finansų sistemai (proc. nuo užregistruotų nusikalstamų veikų). 2009 metais ištirta **88,7 proc.** Efekto kriterijaus planas įvykdytas **110,88 proc.**

FNTT strateginis tikslas įgyvendinamas vykdant operatyvines priemones, atskleidžiant ir atliekant nusikalstamų veikų finansų sistemai ikiteisminį tyrimą, vykdant pinigų plovimo prevencijos priemones ir ES finansinių interesų apsaugą, atliekant ūkio subjektų ir fizinių asmenų ūkinės finansinės veiklos tyrimus, vykdant nusikalstamų veikų finansų sistemai prevenciją, siekiant, kad ši veikla turėtų kuo didesnę įtaką realioms įplaukoms į valstybės biudžetą, buvo dalyvauta vykdant Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo, Nacionalinių programų, kuriomis siekiama stabilizuoti kriminogeninių procesų plitimą ar spręsti susijusius su tuo klausimus, priemones. FNTT dalyvavo vykdant priemones, numatytas kitose valstybės lygmens programose, taip pat padedančias stiprinti operatyvines pozicijas, efektyviai spręsti problemas, susijusias su ES ir užsienio valstybių finansine parama, pinigų plovimo prevencijos priemonių įgyvendinimu ir pridėtinės vertės mokesčio (PVM) sukčiavimu. Vyko konstruktyvus bendradarbiavimas su OLAF, kitomis ES, užsienio valstybių ir šalies institucijomis, siekiant tinkamai apsaugoti Lietuvos finansų sistemą nuo kriminalinio poveikio bei efektyviai spręsti integracijos į ES klausimus.

Prioritetinis dėmesys įgyvendinant FNTT strateginį tikslą 2009 metais buvo sutelktas operatyvinėms pozicijoms stiprinti atskleidžiant ir tiriant nusikalstamas veikas, darančias didžiausią žalą valstybės biudžetui ir labiausiai kenkiančias Lietuvos tarptautiniam įvaizdžiui, susijusias su didelės vertės PVM įgijimu iš valstybės biudžeto ar jo išvengimu apgaule, ES paramos lėšų neteisėtu gavimu ir panaudojimu, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimu. Vykdant Vyriausybės programos nuostatas viešojo saugumo srityje buvo įgyvendinamos priemonės ikiteisminio tyrimo efektyvumui didinti. Stiprinama kova su organizuotu nusikalstamumu, išskirtinį dėmesį skiriant nusikalstamų grupuočių ekonominio pagrindo sunaikinimui.

FNTT vykdytos programos

2009 metais FNTT buvo vykdomos 2 programos:

- Nusikalstamų veikų finansų sistemai atskleidimas ir ikiteisminis tyrimas, mokesčių išieškojimo priemonių vykdymas“ (05 programa). Šiai programai vykdyti buvo skirta 23 163 tūkst. Lt. Programa yra pagrindinė ir tęstinė.

- „Specialioji lėšų, gaunamų už teikiamas paslaugas, administravimo programa“ (81 programa). Programai vykdyti buvo skirta 10 tūkst. Lt.

05 programa „Nusikalstamų veikų finansų sistemai atskleidimas ir ikiteisminis tyrimas, mokesčių išieškojimo priemonių vykdymas“ susideda iš 8 tikslų:

- 1 tikslas – *Tobulinti nusikalstamų veikų finansų sistemai ikiteisminį tyrimą;*
- 2 tikslas – *Tobulinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimą;*
- 3 tikslas – *Tobulinti valstybės finansų sistemos apsaugą operatyvinėmis priemonėmis;*
- 4 tikslas – *Užtikrinti objektų ūkinės finansinės veiklos tyrimą ir specialisto išvadų pateikimą;*
- 5 tikslas – *Plėsti ir nuolat tobulinti FNTT informacinę sistemą, užtikrinti informacijos mainus;*
- 6 tikslas – *Stiprinti Europos Bendrijos finansinių interesų apsaugą;*
- 7 tikslas – *Ugdyti FNTT darbuotojų, vykdančių finansų sistemos apsaugą, administracinius ir profesinius gebėjimus;*
- 8 tikslas – *Užtikrinti geresnį valstybės biudžeto pajamų surinkimą, nusikalstamomis veikomis padarytos turtinės žalos valstybei atlyginimą.*

1-ojo tikslo rezultato kriterijus: „Nusikalstamų veikų skaičiaus baigtose ikiteisminio tyrimo bylose padidėjimas (0,5 proc. nuo praėjusių metų rezultatu)“. Buvo planuota 6271, įvykdyta – 2607. Įvykdymo procentas – 41,57 (žiūrėti 1 priedą „Vertinimo kriterijų efekto, rezultato ir produkto 2009 m. suvestinė“).

Šis rezultato kriterijus nevisiškai pasiektas dėl objektyvių priežasčių: 2009 metais FNTT labai sumažėjo užregistruotų ir ištirtų nusikalstamų veikų pagal LR baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 300 str. (dokumento suklastojimas ar disponavimas suklastotu dokumentu), kadangi atliekamuose tyrimuose Tarnybos ikiteisminio tyrimo pareigūnai ir prokurorai padarytas nusikalstamas veikas turto pagrobimo bylose (BK 182 str., 183 str., 184 str.) kvalifikavo remdamiesi susiformavusia teismų praktika. Atsižvelgdami į tai, FNTT pareigūnai, ikiteisminiuose tyrimuose nustatę kaltininko veikoje vieningą tyčią ir įvertinę šį subjektyviosios nusikaltimo pusės požymį, nusikalstamas veikas dokumentų klastojimo atvejais (BK 300 str.), turint tikslą pagrobti svetimą turtą, kvalifikavo kaip tęstines (pakartotines), o ne pavienes.

Pagal teismų praktikoje suformuotą nuostatą, tęstine laikoma tokia nusikalstama veika, kuri susideda iš dviejų ar daugiau tapačių ar vienarūšių veiksmų, iš kurių kiekvienas, vertinamas atskirai, atitinka to paties BK specialiosios dalies straipsnyje nustatyto nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo objektyviusius požymius, tačiau jie visi jungiami vieno sumanymo (vieningos tyčios). Turto grobimo bylose būtina įvertinti tęstinumo požymius: vienas grobiamo turto šaltinis; toks pat grobimo būdas; nedidelis laiko tarpas tarp atskirų veikų; ta pati ar greta esanti turto buvimo vieta bei kaltininko vieno sumanymo (vieningos tyčios) buvimas. Vieningai tyčiai, jungiančiai atskirus nusikaltimus, būdinga tai, kad pats kaltininkas šiuos veiksmus suvokia kaip vientisą nusikalstamą veiką ir, darydamas pirmą veiksmą, jau turi susiformavusį

(pradini) sumanytą ir dėl kito nusikalstamo veiksmo. Tais atvejais, kai tyčia padaryti kitą nusikalstamą veiką kyla jau po pirmosios veikos, šios veikos įprastai kvalifikuojamos kaip pakartotinės.

2-ojo tikslo rezultato kriterijus: „*Bus efektyviai įgyvendinamos teisės aktuose numatytos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonės (išanalizuotų gaunamų pranešimų iš finansų įstaigų ir kitų subjektų apie įtartinas operacijas su pinigais (proc.)*“. Buvo planuota 100, įvykdyta – 100. Įvykdymo procentas – 100.

Vykdamas programos 2 tikslą neįvykdytas 5 produkto kriterijus (žiūrėti 1 priedą „Vertinimo kriterijų efekto, rezultato ir produkto 2009 m. suvestinė“):

5-asis produkto kriterijus: „Dalyvauta Egmonto grupės (Pasaulinės finansinės žvalgybos padalinių organizacijos) organizuojamuose plenariniuose posėdžiuose (vnt.)“. Buvo planuota 1, įvykdyta – 0. Įvykdymo procentas – 0. Egmonto grupės plenarinis posėdis vyko 2009 m. gegužės 28 d. Kataro sostinėje Dahoje. Įvertinus su kelione į Dohą susijusias dideles finansines išlaidas, FNTT atstovai jame nedalyvavo.

3-iojo tikslo rezultato kriterijus: „*Padidėjęs operatyvinėmis priemonėmis išaiškintų ikiteisminių tyrimų skaičius, palyginant su praėjusiais metais (2,1 proc. nuo praėjusių metų rezultatu)*“. Buvo planuota –291, įvykdyta – 267. Įvykdymo procentas – 91,72.

Šis rezultato kriterijus nevisiškai pasiektas dėl objektyvių priežasčių: FNTT prioritetas dėmesys buvo skiriamas didesnę žalą valstybės finansų sistemai darančių daugiaepizodžių organizuotų nusikaltimų ištyrimui, juos darančių asmenų nustatymui (bylose įtarimai pareikšti ne pavieniams nusikalstamas veikas padariusiems asmenims – nustatyti sudėtingi nusikalstamų veikų mechanizmai, funkcijų pasiskirstymas tarp kaltininkų, bylose nustatyti platūs įtariamųjų ratai), bei šių grupuočių ekonominio pagrindo sunaikinimui, kas pareikalavo daugiau laiko ir pastangų. Taip pat rezultatui tiesiogiai turėjo įtakos ir FNTT skirtų asignavimų mažėjimas.

4-ojo tikslo rezultato kriterijus: „*Savalaikis objektų tyrimas ir specialisto išvadų pateikimas, užtikrinantis efektyvesnę nusikalstamų veikų finansų sistemai atskleidimą*“ (atliktų ūkinės finansinės veiklos tyrimų ir pateiktų specialisto išvadų skaičiaus santykis su gautų užduočių tyrimams atlikti skaičiumi (proc.)). Buvo planuota – 91, įvykdyta – 74. Įvykdymo procentas – 81,32 (žiūrėti 1 priedą „Vertinimo kriterijų efekto, rezultato ir produkto 2009 m. suvestinė“).

Šis rezultato kriterijus nevisiškai pasiektas dėl objektyvių priežasčių: 2009 metais labai išaugo gaunamų užduočių ūkinės finansinės veiklos tyrimams atlikti kiekis, o šiuos tyrimus atliekančių specialistų skaičius sumažėjo. FNTT per 2009 metus gautų užduočių kiekis (1 274 vnt.), lyginant su atitinkamu praėjusių metų laikotarpiu (808 vnt.), padidėjo 58 proc. Daugiau nei dvigubai (132 %) išaugo iš kitų teisėsaugos institucijų (policijos komisariatų,

prokuratūros, teismų, STT) gaunamų užduočių kiekis (per 2008 m. gautos 237 užduotys, 2009 m. – 550 užduočių), iš FNTT pareigūnų gaunamų užduočių kiekis išaugo 27 proc. (per 2008 m. gauta 571 užduotis, 2009 m. – 724 užduotys). Dėl smarkiai padidėjusio gaunamų užduočių kiekio bei apie 3 proc. sumažėjusio ūkinės finansinės veiklos tyrimus atliekančių specialistų skaičiaus, daugiau nei dvigubai (112 proc.) padidėjo vienam specialistui tenkantis darbo krūvis (neatliktų tyrimų kiekis). Labai išaugęs gaunamų užduočių kiekis sąlygojo tyrimų efektyvumo sumažėjimą – FNTT ūkinės finansinės veiklos tyrimo padaliniai neturi galimybių laiku atlikti objektų tyrimus pagal visus FNTT ir kitų teisėsaugos institucijų pavedimus.

Pažymėtina, kad šio programos tikslo įgyvendinimui numatyti produkto kriterijai (pateikti 700 vnt. specialisto išvadų ir išaiškinti 30 000 tūkst. Lt nuslėptų mokesčių) (žiūrėti 1 priedą „Vertinimo kriterijų efekto, rezultato ir produkto 2009 m. suvestinė“) buvo pilnai įvykdyti.

5-ojo tikslo rezultato kriterijus: „*Užtikrinti efektyvesnę nusikalstamų veikų tyrimą gerinant darbuotojų darbo vietų aprūpinimą kompiuterine ir programine technika (kompiuterinės technikos skaičiaus santykis su darbuotojų skaičiumi)*“. Buvo planuota – 0,9, įvykdyta – 0,9. Įvykdymo procentas – 100.

Šiame tikslu neįvykdytas 1-ojo uždavinio „Informacinės sistemos efektyvus funkcionavimas“ 1-asis, 2-asis, 3-asis, 4-asis, 5-asis, 6-asis ir 7-asis produkto kriterijai (žiūrėti 1 priedą „Vertinimo kriterijų efekto, rezultato ir produkto 2009 m. suvestinė“).

Šie produkto kriterijai nepasiekti, kadangi 2009 m. FNTT visiškai neskirta lėšų investicijoms ir dėl to nebuvo finansinių galimybių skirti reikiamo dėmesio informacinėms technologijoms vystyti, padalinių materialinei ir techninei bazei stiprinti, įsigyti pažangesnės kompiuterinės technikos ir programinės įrangos, tuo pačiu ir tobulinti FNTT informacinės sistemos.

6-ojo tikslo rezultato kriterijus: „*Nusikalstamų veikų, susijusių su ES ir užsienio valstybių finansinės paramos gavimu ir panaudojimu, daromo neigiamo poveikio finansų sistemai sumažėjimas (Nusikalstamų veikų, kuriomis padaryta arba galėjo būti padaryta žala ES arba valstybės biudžetui bendros sumos (Lt) santykis su Lietuvos ES paramos suma (Lt) (proc.))*“. **Buvo planuota – 0,2, įvykdyta – 0,23. Įvykdymo procentas – 115.**

7-ojo tikslo rezultato kriterijus: „*Bus ugdomi tarnybos darbuotojų administraciniai ir profesiniai gebėjimai, įgalinantys efektyviau vykdyti valstybės finansų sistemos ir EB finansinių interesų apsaugą nuo kriminalinio poveikio (proc. nuo dirbančiųjų)*“. **Buvo planuota – 20, įvykdyta – 9. Įvykdymo procentas – 45.**

Šis rezultato kriterijus nevisiškai pasiektas dėl nepakankamo FNTT finansavimo.

2009 m. FNTT parengė projektą „Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos darbuotojų gebėjimų tobulinimas“, kurio bendra tinkamų finansuoti išlaidų suma sudaro 2 468 032,00 Lt, projektą numatoma įgyvendinti per 2 metus. Gavus finansavimą pagal šį projektą perspektyvoje numatoma kelti Tarnybos darbuotojų kvalifikaciją įvairiose veiklos srityse.

Šiame tikslė neįvykdytas 1-ojo uždavinio „*Administracinių ir profesinių gebėjimų ugdymas*“ 1-asis, 3-asis ir 4-asis produkto kriterijai (žiūrėti 1 priedą „Vertinimo kriterijų efekto, rezultato ir produkto 2009 m. suvestinė“), kadangi FNTT skirtas nepakankamas finansavimas, o Nacionalinės nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programos 2007–2009 metų įgyvendinimo priemonių plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 metų rugpjūčio 8 d. nutarimu Nr. 806, 58 ir 60 priemonėms neskirta lėšų.

Taip pat šiame tikslė nepasiektas 3-iojo uždavinio („Institucijos materialinis techninis aprūpinimas“) 4-asis produkto kriterijus: „Išigyto ilgalaikio turto kiekis (proc. nuo planuoto biudžetiniais metais) (žiūrėti 1 priedą „Vertinimo kriterijų efekto, rezultato ir produkto 2009 m. suvestinė“). Šis kriterijus nepasiektas dėl to, kad Nacionalinės nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programos 2007–2009 metų įgyvendinimo priemonių plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 metų rugpjūčio 8 d. nutarimu Nr. 806, 56 priemonei neskirta lėšų.

8-ojo tikslo rezultato kriterijus: „*Turto, į kurį laikinai apribotos nuosavybės teisės, vertės, savanoriškai valstybei atlygintos žalos ir skirtų baudų bendros sumos santykis su atskleistų nuslėptų mokesčių sumos (proc.)*“. Buvo planuota – 75, įvykdyta – 103,79. Įvykdymo procentas – 138,79.

Nepasiektas šio tikslo 2-asis produkto kriterijus: „*Turto, į kurį laikinai apribotos nuosavybės teisė, vertės ir savanoriškai valstybei atlygintos žalos ir skirtų baudų sumos (Lt) padidėjimas (0,5 proc. nuo praėjusių metų rezultatu)*“. Buvo planuota 85 635 573 Lt, įvykdyta – 82 659 997 Lt. Įvykdymo procentas – 96,53 (žiūrėti 1 priedą „Vertinimo kriterijų efekto, rezultato ir produkto 2009 m. suvestinė“). 2 produkto kriterijus nevisiškai įvykdytas, kadangi laikytasi proporcingumo principo, o turto, į kurį laikinai apribotos nuosavybės teisės, užtenka išaiškintiems nuslėptiems mokesčiams atlyginti. Vadovaujantis LR BPK 151 str., asmenims gali būti laikinai apribotos nuosavybės teisės į turtą siekiant užtikrinti civilinį ieškinį, todėl didesnei sumai nei nustatyta žala (pareikšti civiliniai ieškiniai) nėra pagrindo apriboti nuosavybės teisių. Išaiškinta nuslėptų mokesčių daugiau kaip 79 mln. Lt, atitinkamai ir turto, į kurį turėtų būti laikinai apribotos nuosavybės teisės, vertė viršija 72 mln. Lt. Ikiteisminių tyrimų metu atlyginta daugiau kaip 9 mln. Lt žala.

81 programa „Specialioji lėšų, gaunamų už teikiamas paslaugas, administravimo programa“. Ši programa turi 1 tikslą:

1 tikslas – „Užtikrinti baudžiamojo proceso dalyviams LR baudžiamojo proceso kodekso 181 ir 218 straipsniuose įtvirtintą teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir daryti jos kopijas.“

Tikslo rezultato kriterijus: „Užtikrinti baudžiamojo proceso dalyviams papildomų paslaugų teikimą bei jų kokybę (proc. nuo poreikio)“. Buvo planuota – 100, įvykdyta – 100. Įvykdymo procentas –100.

Tarpinstitucinių programų ir kitų projektų įgyvendinimas

2009 metais FNTT dalyvavo vykdant Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo priemones, už kurių vykdymą atsakinga Vidaus reikalų ministerija ar kurių vykdyme ji dalyvauja:

- 3 lentelės VI skyriaus 128 nuostatos 3 priemonė „*Parengti Viešojo saugumo plėtros iki 2015 metų strategiją*“ (VRM 2009 m. plano 36 punkto priemonė). Vykdydama šią priemonę FNTT atliko padėties analizę nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų finansų sistemai srityje, parengė FNTT viešojo saugumo sektoriaus plėtros viziją, nustatė plėtros tikslą ir uždavinius ir šią informaciją 2009-03-10 raštu Nr. 25/04-1-1540 pateikė Vidaus reikalų ministerijai, kuri rengia Viešojo saugumo plėtros iki 2015 metų strategiją.

- 3 lentelės VI skyriaus 140 nuostatos 2 priemonė „*Igyvendinti Europos Tarybos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių ekspertų komiteto ataskaitoje nurodytas rekomendacijas*“ (VRM 2009 m. plano 48 punkte jai įgyvendinti numatyta tarpinė priemonė „*Parengti LRV nutarimo „Dėl Europos Tarybos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių įvertinimo ekspertų komiteto (MONEYVAL) Lietuvos Respublikos pinigų plovimo prevencijos ir kovos su teroristų finansavimu trečiojo rato detalaus įvertinimo ataskaitoje nurodytų rekomendacijų įgyvendinimo*“ projektą“). Minėtų rekomendacijų įgyvendinimo priemonės patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-08-19 pasitarimo protokolu Nr. 62. Atsakingos institucijos įpareigtos per 6 mėn. informuoti FNTT apie priemonių įgyvendinimo eigą.

- 2 lentelės II skyriaus 21 nuostatos 2 priemonė „*Atlikti tyčinių bankrotų Lietuvoje analizę, nustatyti tyčinių bankrotų priežastis, jų tendencijas ir apie tai informuoti visuomenę*“ (VRM 2009 m. plano 72 punkto priemonė) (šios priemonės pirmuoju vykdytoju LRV programos įgyvendinimo priemonių plane nurodyta Ūkio ministerija). Ūkio ministerijos prašymu FNTT atliko tyčinių bankrotų analizę, įvertino tyčinių bankrotų priežastis ir 2009-12-

21 raštu Nr. 25/17-2-7011 informaciją bei pasiūlymus pateikė Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos departamentui.

- 3 lentelės IV skyriaus 47 nuostatos priemonė „*Vykdyti Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių planą*“ (VRM 2009 m. plano 86 punkto priemonė). Informacija apie šios priemonės vykdymą pateikta 21 puslapyje.

- 3 lentelės V skyriaus 140 nuostatos 4 priemonė, atitinka 3 lentelės XXII skyriaus 776 nuostatos priemonę „*Pagal kompetenciją įgyvendinti Nuolatinės komisijos valstybės ekonominės bei finansinės kontrolės ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimui koordinuoti patvirtintuose priemonių kovai su oficialiai neapskaityta ekonomika planuose numatytas priemones*“ (VRM 2009 m. plano 92 punkto priemonė). Priemonių kovai su oficialiai neapskaityta ekonomika plane Tarnybos kompetencijos klausimais numatytos 4 priemonės:

- 11 punkto (*Parengti reikiamų teisės aktų pakeitimus arba nustatyti konkrečias priemones, užkertančias kelią nusikaltimams dėl aplaidaus ir apgaulingo buhalterinės apskaitos tvarkymo ir su tuo susijusiems pažeidimams*) 11.2 priemonė „*Išanalizuoti informacijos apie akcininkus (ir tuo atveju, kai parduodamos įmonės akcijos) apimtį, nustatyti galimus šios informacijos kaupimo būdus ir galimybę suinteresuotoms institucijoms šia informacija disponuoti*“ (priemonės pirmuoju vykdytoju nurodyta Teisingumo ministerija)“. Teisingumo ministerija šiuo klausimu 2009 m. į Tarnybą nesikreipė. Vykdydama Vyriausybės kanclerio pavaduotojo 2009-01-05 pavedimą Nr. 9-36 Tarnyba 2009-02-03 raštu Nr. 25/10-13-727 informavo Ūkio ministeriją, kad pritaria Lietuvos centrinio vertybinių popierių depozitoriumo pateiktiems pasiūlymams.

- 17 punkto (*Išanalizuoti galimybę įvesti grynųjų pinigų judėjimo per ES vidaus sienas kontrolės mechanizmus*) 17.1 priemonė „*Ivertinti (grynųjų pinigų judėjimo per ES vidaus sienas) tokios kontrolės įvedimo ekonominę, prevencinę ir kontrolinę naudą*“ ir 17.2 priemonė „*Atlikti grynųjų pinigų judėjimo per ES vidaus sienas kontrolės teisinių galimybių analizę*“. Vykdam šias priemones atlikta grynųjų pinigų judėjimo per ES vidaus sienas kontrolės teisinių galimybių analizė, kurios rezultatai ir pasiūlymai apsvarstyti su Muitinės departamentu ir pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai. Priemonės įgyvendinimo tvarka išdėstyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-08-19 pasitarimo protokole Nr. 62 (1.3 p.). Muitinės departamentas įpareigotas per 6 mėn. informuoti FNTT apie priemonės įgyvendinimo eigą.

- 18 punkto priemonė „*Vykdyti patvirtintą kovos su kontrabanda ir nelegalia prekių apyvarta priemonių planą. Koordinatorius – Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos*“ (planas patvirtintas Komisijos valstybės ekonominės bei finansinės kontrolės ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimui koordinuoti 2009-04-16 posėdyje, protokolas Nr. 3). Apie šio

plano priemonių vykdymą Tarnyba kas ketvirtį iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 10 d. nustatyta forma informuoja Muitinės departamentą.

3 lentelės IX skyriaus 251 nuostatos 2 priemonė „*Užtikrinti informacijos apie galimus pajamų slėpimo ir mokesčių vengimo atvejus, įskaitant informaciją, teikiamą pagal Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymą, ir informaciją, surenkamą taikant operatyvinės veiklos metodus, mainus tarp kontroliuojančių institucijų; vykdyti bendrus tyrimus ir patikras*“ (šios priemonės pirmuoju vykdytoju LRV programos įgyvendinimo priemonių plane nurodyta Valstybinė mokesčių inspekcija) (VRM 2009 m. plano 104 punkto priemonė). Informacijos teikimas užtikrinamas. 2009 m. gegužės 22 d. raštu Nr. (23.4-21) SD-4312 Socialinės apsaugos ir darbo ministerija kreipėsi dėl valstybinio socialinio draudimo įmokų mokėjimo kontrolės sustiprinimo. Išnagrinėjus siūlymus 2009 m. birželio 8 d. raštu Nr. 25/04-1-3368 Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pateiktos atitinkamos rekomendacijos.

Nacionalinės nusikaltimų prevencijos ir kontrolės **programos 2007–2009 metų įgyvendinimo priemonių plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 metų rugpjūčio 8 d. nutarimu Nr. 806, FNTT kompetencijos klausimais 2009 metais buvo numatytos keturios priemonės, visų jų vykdymas susijęs su lėšomis. Negavus finansavimo, priemonės vykdomos nebuvo:**

- 56 priemonė „*Įgyvendinti organizacines ir technines priemones, užtikrinančias efektyvesnę nusikalstamų veikų, susijusių su ES finansinės paramos lėšų neteisėtu gavimu ir naudojimu, atskleidimą ir tyrimą (įsigyti operatyvinės technikos, kompiuterinės ir organizacinės technikos, programinės įrangos, transporto priemonių)*“;

- 58 priemonė „*Rengti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos pareigūnų mokymą pinigų plovimo prevencijos klausimais (organizuoti pareigūnų stažuotes-mokomuosius vizitus užsienio valstybių teisėsaugos institucijose, dalyvavimą tarptautiniuose seminaruose ir konferencijose, rengti seminarus Lietuvoje)*“;

- 59 priemonė „*Siekiant kuo geriau įgyvendinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemones, įsigyti kompiuterinės technikos ir programinės įrangos*“;

- 60 priemonė „*Rengti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos pareigūnų, atliekančių ES finansinių interesų apsaugą, mokymą (organizuoti stažuotes-mokomuosius vizitus užsienio valstybių teisėsaugos institucijose, dalyvauti tarptautiniuose seminaruose ir konferencijose, rengti seminarus Lietuvoje)*“.

Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2009-05-14 nutarimu Nr. XI-259, patvirtintame 2009–2010 metų

priemonių plane numatytos keturios priemonės, kurias kartu su kitomis valstybės institucijomis vykdo FNTT:

- 39 priemonė „Didinti elektroninio deklaravimo sistemos sąveiką su kitų institucijų elektroninėmis sistemomis“. Vykdytojai: VMI prie FM, MD prie FM, FNTT. Pirmasis vykdytojas dėl šios priemonės vykdymo į FNTT nesikreipė.

- 47 priemonė „Išanalizuoti teisinę situaciją ir esant tikslingumui parengti įstatymų projektus siekiant, kad operatyvinės veiklos subjektai, įstatymų nustatyta tvarka gavę teismo sankciją, turėtų teisę slapta kontroliuoti tyrimo objektų banko sąskaitas“. Vykdytojai: Teisingumo ministerija, Generalinė prokuratūra, STT, VSD, FNTT.

2009-06-15 iš Teisingumo ministerijos gautas raštas Nr. (1.39.) 7R-4438 dėl nuomonės ir pasiūlymų pateikimo dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programos 47 priemonės. FNTT savo 2009-06-29 raštu Nr. 25/10-3-3774 pateikė nuomonę, kad priemonę galima būtų įgyvendinti Lietuvos Respublikos operatyvinės veiklos įstatymą papildžius specialiomis nuostatomis.

- 48 priemonė „Parengti teisės aktų projektus, kurie reglamentuotų duomenų apie akcininkus ir jų turimas akcijas, kaupimo pagrindus, nustatyti duomenų bazės tvarkytoją, kaupiamus duomenis, duomenų atnaujinimo tvarką, duomenis teikiančius asmenis ir duomenis naudojančias institucijas“. Vykdytojai: Teisingumo ministerija, Ūkio ministerija, STT, FNTT, MD prie FM, VSD, Vertybinių popierių komisija. Pasiūlymai pateikti Ūkio ministerijai FNTT 2009-07-10 raštu Nr. 25/13-5-4023.

- 53 priemonė „Išanalizuoti teisinį mechanizmą, suteikiantį galimybę korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas tiriančioms teisėsaugos institucijoms keistis jų funkcijoms vykdyti reikalingais duomenimis ir (ar) informacija su Europos policijos biuru ir Europos Sąjungos teisinio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose institucija ir, esant poreikiui, šios analizės pagrindu parengti keitimosi duomenimis tvarkos pakeitimus“. Vykdytojai: Generalinė prokuratūra, Policijos departamentas prie VRM, FNTT, Valstybės kontrolė. Lietuvos teisėsaugos institucijų bendradarbiavimo su Europos policijos biuru instrukcija yra patvirtinta Lietuvos policijos generalinio komisaro įsakymu. Policijos departamentas 2009 m. parengė Lietuvos policijos generalinio komisaro įsakymo „Dėl Lietuvos teisėsaugos institucijų ir Europos policijos biuro bendradarbiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektą, kuris buvo derintas su FNTT. Derinimo metu Policijos departamentui pateiktos Tarnybos pastabos ir pasiūlymai.

Vykdydama Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos, patvirtintos LRV 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimu Nr. 1270, plano tarpinę priemonę („Vykdyti efektyvią nelegalaus darbo prevenciją plėtojant tarpinstitucinio kontrolinio darbo koordinavimą“, koordinatorė nelegalaus darbo prevencijos srityje paskirta Valstybinė darbo inspekcija), Tarnyba dalyvauja *Nelegalaus darbo reiškinių atsiradimo sąlygų nagrinėjimo ir jo kontrolės centrinės koordinavimo grupės* (kuriai vadovauja vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius) darbe. Ši grupė dirba pagal jos patvirtintą Nelegalaus darbo reiškinių nagrinėjimo ir jo prevencijos pagrindinių krypčių planą.

Grupės posėdžiuose aptariami pasiekti rezultatai, derinamos institucijų pozicijos, nustatomos problemos ir priimami sprendimo būdai nelegalaus darbo kontrolės srityje. Bendradarbiaujant teritorinių padalinių lygmeniu pagal kompetenciją buvo nustatomi tikrintinų ūkio subjektų prioritetai, vykdomos įvairios priemonės, atliekami bendri ūkio subjektų patikrinimai. Siekiant ugdyti visuomenės nepakantumą nelegalaus darbo apraiškoms, apie nustatytus nelegalaus darbo bei neoficialaus atlyginimų mokėjimo atvejus ir asmenims už tai gresiančią atsakomybę teikta informacija visuomenės informavimo priemonėms.

Kovodami su nelegalaus darbo apraiškomis bei siekdami nustatyti nelegalaus darbo užmokesčio mokėjimo atvejus FNTT pareigūnai per 2009 metus patikrino 94 juridinius ir fizinius asmenis, nustatė 96 nelegaliai dirbusius asmenis ir pradėjo 51 ikiteisminį tyrimą dėl apgaulingo apskaitos tvarkymo išmokant darbuotojams neoficialius atlyginimus. 2009 m. dėl šių nusikalstamų veikų baigti 62 ikiteisminiai tyrimai, iš jų 33 atvejais perduodant bylą į teismą (19 – pareiškimu dėl baudžiamojo įsakymo, 14 – kaltinamuoju aktu), ir 29 bylos nutrauktos (iš jų 13 vadovaujantis BPK 212 str. 5 p. ir BK 38 str. bei 1 vadovaujantis BPK 212 str. 6 p. ir BK 40 str.). 2009 m. gruodžio 31 d. buvo atliekamas 51 ikiteisminis tyrimas.

Per 2009 m. Tarnyba centrinėms visuomenės informavimo priemonėms pateikė 34 pranešimus apie nustatytus apgaulingus darbo užmokesčio mokėjimo ir nelegalaus darbo faktus.

Patvirtintų asignavimų panaudojimas

Pagal LR valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą 2009 metams FNTT buvo skirta 25187 tūkst. Lt (4008 tūkst. Lt arba 13,7 proc. mažiau nei numatyta skirti), iš jų darbo užmokesčiui 17389 tūkst. Lt, investicijoms 350 tūkst. Lt. Valstybės biudžeto lėšos buvo skirtos dviejų patvirtintų programų priemonėms vykdyti: **05 pagrindinei programai** „Nusikalstamų veikų finansų sistemai atskleidimas ir ikiteisminis tyrimas, mokesčių išieškojimo priemonių vykdymas“ ir **81 programai** „Specialioji lėšų, gaunamų už teikiamas paslaugas, administravimo programa“.

Patvirtintame 2009 m. biudžete lėšos darbo užmokesčiui sumažėjo ne tik dėl bendro biudžeto mažinimo, bet ir dėl bazinio valstybės tarnautojų algos dydžio sumažėjimo nuo 490 Lt iki 475 Lt, kas turėjo įtakos visam valstybės tarnautojų atlyginimų sumažėjimui.

2009-05-27 vyko pirmasis biudžeto tikslinimas, kurio metu Tarnybos asignavimai buvo sumažinti 1 585 tūkst. Lt arba 6,3 proc. Visiškai neskirta lėšų investicijoms. Dėl valstybės tarnautojų (15–20 kategorijų) pareiginės algos koeficientų mažinimo darbo užmokesčio fondas sumažėjo 705 tūkst. Lt. Antrasis biudžeto tikslinimas vyko liepos 23 d. Jo metu sumažinti asignavimai darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms, iš viso 429 tūkst. Lt arba 1,8 proc. Antrą kartą sumažėjo bazinis valstybės tarnautojų algos dydis (nuo 475 Lt iki 450 Lt) ir valstybės tarnautojų (11–20 kategorijų) pareiginės algos koeficientai. Be to, sumažinti karjeros valstybės tarnautojų priedai už kvalifikacinę klasę (vidutiniškai po 12 proc.) bei keitėsi darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, bazinės mėnesinės algos dydis iš 128 Lt į 122 Lt (sumažėjo 5 proc.) ir priedų dydis sumažėjo 10 proc.

Tokiu būdu po biudžeto patikslinimų Tarnybai patvirtinti 2009 m. asignavimai sumažėjo 2014 tūkst. Lt (8 proc.), iš jų darbo užmokestis 1042 tūkst. Lt (6 proc.). Palyginus su 2008 m. biudžetu, Tarnybai skirti patikslinti asignavimai sumažėjo 5949,1 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokestis 1670 tūkst. Lt arba 9,3 proc. (pasiektas 2006 metų lygis).

Atsižvelgiant į tai, kad, mažinant 2009 metų asignavimus, mažėjo ne tik darbo užmokestis, bet ir asignavimai, skirti prekėms ir paslaugoms bei socialinei paramai, Tarnyba buvo priversta įjungti maksimalų taupymo režimą. Atsisakyta kvalifikacijos kėlimo, reprezentacinių išlaidų, iki minimumo sumažintos komandiruočių išlaidos, tarnybinių mobiliųjų telefonų limitai, ilgalaikio turto remonto išlaidos bei išlaidos tarnybiniams automobiliams. Be to, dėl ketvirtinio 2009 metų asignavimų paskirstymo, Tarnybai per pirmus tris ketvirčius buvo labai sudėtinga atsiskaityti su tiekėjais už komunalinius patarnavimus, teko sustabdyti kelionės išlaidų kompensavimo mokėjimą pareigūnams.

IV. ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO INSTITUCIJOS VEIKLOS PRIORITETINĖS KRYPTYS

2010 metų FNTT biudžeto asignavimai sudaro 21339 tūkst. Lt, t. y. 1834 tūkst. Lt, arba 7,9 proc. mažiau negu buvo skirta 2009 m. po asignavimų patikslinimo, ir atitinka 2005 metų Tarnybos finansavimo lygį. Lėšos darbo užmokesčiui, lyginant su 2009 m. tikslintu biudžetu, sumažėja 1253 tūkst. Lt arba 7,7 proc. Be to, lyginant su 2009 m. tikslintu biudžetu, 20,3 proc. mažėja asignavimai prekėms ir paslaugoms bei socialinei paramai. Numatoma vykdyti 2 programas:

- **05 pagrindinę programą** „Nusikalstamų veikų finansų sistemai atskleidimas ir ikiteisminis tyrimas, mokesčių išieškojimo priemonių vykdymas“, kuriai skirta **21 327 tūkst. Lt**;

- **81 programą** „Specialioji lėšų, gaunamų už teikiamas paslaugas, administravimo programa“, kuriai skirta **12 tūkst. Lt**.

Besitęsianti ekonominė krizė ir toliau darys neigiamą įtaką ūkinei ir komercinei veiklai, rinkos santykiams, didins šešėlinės ekonomikos mastus. Siekiant išvengti mokesčių, nemažės bandymų apeiti įstatymus, neteisėtai susigrąžinti pridėtinės vertės mokestį, nemokėti į valstybės biudžetą kitų mokesčių. Šie veiksniai turės įtakos Tarnybos tyrėjų ir specialistų darbo krūviui, kuris, lyginant su 2008 m., jau 2009 m. išaugo dvigubai.

Kaip matome, Tarnybai teks dirbti nepalankiomis sąlygomis ir esant nepakankamam finansavimui. Dėl smarkiai sumažinto finansavimo finansinius ir materialinius išteklius 2010 m. teks naudoti dar taupiau, negu 2009 m. Tarnyba 2010 metais neturės galimybių atnaujinti turimos kompiuterinės ir organizacinės technikos, modernizuoti informacinės sistemos, kas turės neigiamos įtakos operatyvinę veiklą ir ikiteisminį tyrimą atliekančių pareigūnų materialiniam ir techniniam aprūpinimui.

Tarnybos veiklą 2010 m. planuojama kreipti į veiklos metodų tobulinimą siekiant mažinti finansinių nusikaltimų neigiamą poveikį valstybės finansams, efektyvų nusikalstamų veikų atskleidimą bei tyrimą, efektyvią Europos Sąjungos ir užsienio valstybių finansinės paramos lėšų apsaugą nuo neteisėto gavimo ir panaudojimo, atitinkančios tarptautinius standartus pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos sistemos šalyje tolesnį kūrimą ir palaikymą. Įgyvendinant Vyriausybės programos nuostatas viešojo saugumo srityje bus įgyvendinamos priemonės ikiteisminio tyrimo efektyvumui didinti, stiprinama kova su organizuotu nusikalstamumu, vykdomos prevencinės priemonės. Atitinkamas dėmesys bus skiriamas teisėkūros klausimams ir bendradarbiavimui vystyti.

Prioritetinis Tarnybos dėmesys 2010 metais bus sutelktas operatyvinėms pozicijoms stiprinti atskleidžiant ir tiriant nusikalstamas veikas, darančias didžiausią žalą valstybės biudžetui ir labiausiai kenkiančias Lietuvos tarptautiniam įvaizdžiui, kurios susijusios su:

- pridėtinės vertės mokesčio (PVM) sukčiavimu;
- Europos Sąjungos paramos lėšų neteisėtu gavimu ir panaudojimu;
- nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimu.